

ZABYTKI SAKRALNE

Stronisko – kościół pod wezwaniem św. Urszuli i 11 Tysięcy Dziewic z połowy XIII wieku był kilkakrotnie rozbudowywany w XVII, XVIII i XIX wieku. Pierwotnie planie prostokąta, z płytkim prostokątnym prezbiterium, zamkniętym półkolistie, z zewnątrz zdobionym fryzem arkadowym. Budowa orientowana, czyli zwrócona prezbiterium na wschód. Unikatowym zabytkiem jest tympanon w południowej ścianie kościoła przedstawiający amfiteatr – uskrzydłonego potwora z wiciłą głową trzymającego w pysku szarżarce, z drugą mniejszą głową na zakończeniu węzowego ogona. Świeta Urszula to dziewica i męczennica, patronka młodzieży i szkół; informacje o jej życiu są sprzeczne: może zginęła z towarzyszkami za cesarza Maksymiana (III/IV wiek), może wszystkie zostały zamordowane przez Hunów, bo Urszula (córka chrześcijańskiego króla Brytów) nie chciała zostać żoną ich wodza Artyla (406–453)? Według jednej z opowieści towarzyszyła jej tylko jedna męczennica imieniem Undecemilla, czyli... „Jedenaste tysięcy”.

Szadek – kościół pod wezwaniem Wniebowzięcia NMP i św. Jakuba Apostoła (ul. Ogrodowa 1) zbudowany został w latach 1333–1335 w miejscu drewnianego spalonego przez Krzyżaków, rozbudowany w połowie XVI i XVII wieku, restaurowany w 1868 i 1905 roku. Główna w stylu gotyckim, orientowany, trójnawowy halowy – nawy są tej samej wysokości, główna doświetlona jest przez okna w ścianach naw bocznych, z prostokątnym prezbiterium zamkniętym trójbocznie. Nawa główna kryta sklepieniem gwiazdolistnym. Wewnątrz fragmenty polichromii z połowy XV wieku, otzarte i ambona z XVII wieku oraz chrzcielnica z XIV wieku i gotycka Pieta. Obok kościoła dzwonnica z I połowy XIV wieku, nadbudowana w 1778 roku, oraz cmentarz. Apostoł Jakub Większy (zmarty 43 lub 44), brat Jana ewangelisty, jeden z pierwszych uczniów Chrystusa; po zesłaniu Ducha św. udał się do Hiszpanii; patron pielgrzymów.

Korczew – kościół pod wezwaniem św. Katarzyny Aleksandryjskiej zbudowany został w 1729 roku, na miejscu średniowiecznego. Jest to budynek drewniany, jednonawowy, z wydzielonym prezbiterium i niewielką zakrystią oraz z kruchtą. Dach wysoki, dwuspadowy kryty gontem (drewnianą dachówką), z krzyżem i wieżą z barokowym hełmem. Budynek jest orientowany (czyli skierowany prezbiterium na wschód). Ołtarz główny z XVII wieku, w części zachodniej empora organowa. Katarzyna (zmarta około 307–312 roku) była wykształconą chrześcijanką z Aleksandrii, krytykowała postępowanie cesarza rzymskiego Maksencjusza, w dyspacie pokonała mędrców pogańskich, zginęła śmiercią męczennika.

URZĘDY

Starostwo Powiatowe w Zduńskiej Woli
98-220 Zduńska Wola, ul. Złotnickiego 25
tel. 43 824 42 10
fax 43 824 42 50
starostwo@powiatzdunskowolski.pl
www.powiatzdunskowolski.pl

Urząd Miasta Zduńska Wola
98-220 Zduńska Wola, ul. Stefana Złotnickiego 12
tel. 43 825 02 00
fax 43 825 02 02
urząd_miasta@zdunskawola.pl
www.zdunskawola.pl

Urząd Gminy Zapolice
98-161 Zapolice, plac Strażacki 5
tel. 43 823 19 82
urząd@zapolice.pl
www.zapolice.pl

Urząd Gminy i Miasta Szadek
98-240 Szadek, Warszawska 3
tel. 43 821 50 04
fax 43 821 57 73
urząd@ugmieszadek.pl
www.szadek.net

Powiat Zduńskowolski

BAZA NOCLEGOWA

Hotel „Biesiada”
98-220 Zduńska Wola, ul. Łaska 104
tel. 43 825 31 11, 501 298 611

Hotel „Opis”
98-220 Zduńska Wola, ul. Wierzbowa 2
tel. 43 823 22 22

Hotel „Pod Stońcem”
98-220 Zduńska Wola, ul. Łaska 215
tel. 43 824 30 34, 603 888 133

Hotel „Hades”
98-220 Zduńska Wola, ul. Złotnickiego 21, Łaska 24
tel. 43 825 31 20, 605 725 321

Schronisko młodzieżowe „CZEKAY”
98-220 Zduńska Wola, ul. Dolna 41
tel. 514 017 231

AGROTURYSTYKA

Stajnia Gajewniki
Gajewniki 2, 98-220 Zduńska Wola
tel. 601 360 074
www.stajniagajewniki.pl

Gospodarstwo Agroturystyczne „Stadnina Koni Sztumskich”
Joanna i Jarosław Wawrzyniakowie
Góry Prusinowskie 20, 98-240 Szadek
tel. 43 821 51 28, 517 354 915 (noclegi), 504 480 083 (stadnina)
www.konie-wczasy.pl

Gospodarstwo „U Reni i Marka – Karma na wsi” Renata i Marek Chronowscy
Wielka Wieś 1, 98-240 Szadek,
tel. 601 324 543, 515 551 666
https://umarka.pl

ZABYTKI SAKRALNE

Szadek – Wielka Wieś – kościół pod wezwaniem Świętego Idziego. Pierwszy kościół powstał w tym miejscu może już w XI wieku. Obecny budynek wzniesiono w latach 1858–1860 na planie prostokąta, z prostokątną absydą z trójbocznym zamknięciem. Kryty jest dachem dwuspadowym, ze smukłą wieżyczką na kalenicy. Dziś pełni funkcję kościoła przed-pogrzebowego.

Święty Idzi żył w VIII wieku w Prowansji, był pustelnikiem, Urszula zima nakarmiła łania, dlatego został patronem matek karmiących.

Zduńska Wola – kościół ewangelicko-augsburski (aleja Kościuski 5). Parafia powstała w 1827 roku; w 1861 roku rozpoczęto zbiórki na budowę nowego kościoła; prace rozpoczęto w 1866 i zakończono w 1868 roku. Starą kaplicę rozebrano w 1871 roku. Zwraca uwagę wyraźnie wyodrębniona w bryle kościoła czworoboczna trójkondygnacyjna wieża nakryta wysokim hełmem zwieńczonym krzyżem na kul. Gzysmy międzykondygnacyjne w formie delikatnie wygiętych łuków. Ogrodzenie z XIX/XX wieku. W pobliżu dawna plebania z końca XIX wieku oraz szkoła z początku XX wieku (dziś szkoła muzyczna).

Zduńska Wola – kościół pod wezwaniem Wniebowzięcia NMP (ul. Kościelna 20) zbudowany został w latach 1872–1891 na miejscu drewnianego z 1782 roku. Jest to budowla trzynawowa z jednonawowym płytkim transeptem (czyli nawą boczną) i półkolistie zamkniętym prezbiterium. Na skrzyżowaniu naw wieżyczka z hełmem. Na osi fasady wysoka wieża z czterema dzwonami; kondygnację zegarową dodano po pożarze w 1921 roku. Struktura budowli jest czytelna; skromna dekoracja nawiązuje głównie do form renesansowych. Ołtarz główny z połowy XVII wieku pochodzi z katedry wiedeńskiej. Wnętrze jest jasne, układ całości i detal nawiązują do szeroko pojętych form klasycyzujących.

Zduńska Wola – kościół chrześcijański baptystów (ul. Dąbrowskiego 22). Parafia powstała w 1885 roku; kościół zbudowano na początku XX wieku w stylu neogotyckim. Wewnątrz drewniana empora dostawiona do trzech ścian oraz basen chrzcielny. Po II wojnie budynek pełnił różne funkcje, od 1990 roku ponownie religijne.

Zduńska Wola – dawny kościół braci morawitów (ul. Złotnickiego 23) zbudowany został w 1926 roku w miejscu drewnianej kaplicy z 1865. Budynek w stylu klasycystycznym. Morawicy, inaczej bracia morawscy, to Ewangelicka Jednota Braterska powstała w XVIII wieku w Niemczech, nawiązująca do doktryny braci czeskich, kontynuujących myśl Jana Husa.

POWIAT I GMINY

Polska jest obecnie administracyjnie podzielona na 16 województw, 314 powiatów i 166 miast na prawach powiatu oraz 2477 gmin (302 gminy miejskie, 662 miejsko-wiejskie i 1513 wiejskie).

Województwo łódzkie podzielone jest na 21 powiatów i 3 miasta na prawach powiatu (Łódź, Piotrków Trybunalski i Skierniewice) oraz 177 gmin.

Powiat zduńskowolski utworzony został w 1999 roku. Składa się z gminy miejskiej Zduńska Wola, wiejskiej Zduńska Wola, gminy miejsko-wiejskiej Szadek oraz wiejskiej Zapolice. Ma powierzchnię 369,24 km² i jest jednym z najmniejszych w Polsce. Zamieszkuje go około 66 tysięcy osób, z tego około 41 tysięcy w Zduńskiej Woli.

Gmina wiejska Zduńska Wola ma powierzchnię 111 km², składa się z 31 sołectw, zamieszkuje ją około 12 tysięcy mieszkańców.

Gmina miejsko-miejska Szadek ma powierzchnię 152 km², podzielona jest na 28 sołectw. Wraz z miastem ma około 7400 mieszkańców.

Gmina wiejska Zapolice ma powierzchnię 81 km², podzielona jest na 23 sołectwa, zamieszkuje ją około 5200 osób.

Herb powiatu zduńskowolskiego przedstawia św. Maksymiliana Marię Kolbego (Rajmunda Kolbego, ur. 1894, zm. 1941) w czarnym habicie, trzymającego białą i czerwoną koronę. Franciszkanin urodził się w Zduńskiej Woli, zginął śmiercią męczennika w obozie koncentracyjnym Auschwitz, o czym przypominają oznaczenia obozowe na habicie.

Herb Zduńskiej Woli to rzadki przykład herbu dwutarczowego: składa się z herbu Prawdziej założyciela miasta Stefana Złotnickiego (1779–1847) oraz herbu Ostoja jego małżonki Honoraty Okołowicz-Krzywiej (1789–1831). Zduńska Wola otrzymała prawa miejskie w 1825 roku.

Herb gminy Zduńska Wola z 2021 roku przedstawia pieszczoty nawiązujące do starszego herbu oraz polaniane koło egzekucyjne i miecz – atrybuty Świętej Katarzyny Aleksandryjskiej (zm. ok. 307–312), patronki kościoła w Korczewie.

Herb gminy Zapolice przedstawia amfiteatr pożądaną ptak. Mityczny grecki i średnio-wieczny dwugłowy gad umieszczony jest na tympanonie kościoła w Stronisku. Dwie fale symbolizują Wartę i Widawkę.

Herb gminy i miasta Szadek nawiązują do XVI-wiecznej pieczęci miasta. Rycerz został dodany w 1990 roku.

DWORY, PAŁACE I PARKI

W XIX wieku popularnym typem rezydencji były dwory, często otoczone parkami. Zazwyczaj stanowiły jeden z elementów założenia rezydencjonalno-gospodarczych, obejmujących też oficynę, budynek przemysłowy, stawy, kaplicę rodową. Majątki zmieniały właścicieli, a dworki i pałace były przebudowywane. Były parterowe lub jednopiętrowe, zazwyczaj kryte wysokimi dachami. Część centralna, z głównym wejściem, mogła mieć formę portyku (jak w Kalinowej i Prusinowicach) lub ryzalitu (jak w Paprotni). Portyk to otwarty ganek kolumnowy poprzedzający wejście do budynku, często zwieńczony trójkątnym frontonem, natomiast ryzalit to część budynku wysunięta przed licą na całą wysokość elewacji, łącznie z dachem. Drugie wejście znajdowało się od strony ogrodowej. Ściany zewnętrzne mają dość proste obramienia okien, profilowane gzymsy koronujące i międzykondygnacyjne; ich dolne kondygnacje lub narożniki mogą być boniowane (boniowanie to opracowanie lica muru przez profilowanie zewnętrznych krawędzi ciosów lub naśladowanie tych efektów w tynku). Rzadziej pojawia się ażurowa balustrada (w pałacu w Wojsławicach) lub wieża (w Pstrokonicach) urozmaicające wygląd elewacji. Większość dawnych założeń nie przetrwała w całości: z jednych zostały tylko dworki, z innych oficyna lub kaplica, a z niektórych tylko park.

Paprotnia dwór, około 1936 relikty parku

Pstrokonie pałac, II połowa XIX wieku park

Kalinowa dworek, około 1820 park dworski

Zduńska Wola dwór Złotnickich, XIX wiek

Rzepiszew dwór, 1835–1840

Prusinowice dwór, początek XIX wieku; oficyna, I połowa XIX wieku park dworski, XIX wiek

Wojsławice pałac, około 1900 dwór, I połowa XIX wieku park, XIX wiek pozostałości dworu obronnego, XVI wiek

Rembieszów kaplica początek XIX wieku

Zapolice park, początek XX wieku

OCHRONA PRZYRODY

Nadwarciański Obszar Chronionej Krajobrazu utworzony został w 1998 roku, ma powierzchnię 29 390 ha. Obejmuje dolinę Warty, w której położone są dwa parki krajobrazowe: w części południowej Załęczański Park Krajobrazowy, a w części środkowej – Park Krajobrazowy Międzyrzecza Warty i Widawki. W północnej części znajdują się duże kompleksy leśne o rekreacyjnych walorach bioklimatycznych.

Park Krajobrazowy Międzyrzecza Warty i Widawki utworzony został w 1989 roku, ma powierzchnię 25 330 ha, leży na terenie połowiat łaskiego, zduńskowolskiego, wielunińskiego, bełchatowskiego i sieradzkiego. Chronione są doliny Warty i Widawki oraz ich dopływów: Grabi, Oleśnicy, Niecieczy i Wierzanicy, a w nich przegrada nieożywiona, ekosystemy leśne, nieleśne, wodne i torfowiskowe, gatunki roślin i zwierząt oraz ich siedliska. Chronione są walory krajobrazowe wielokoprzestrzennych obszarów leśnych, krajobraz naturalny doliny Warty o wybitnych walorach przyrodniczych, krajobrazowych i historycznych (stromie zbocza brzegów Warty dochodzą do 45 metrów), krajobraz kulturowy o znacznych walorach zabytkowych, miejsca archeologiczne. Ochrona ma zapobiegać degradującemu zagospodarowaniu atrakcyjnych dolin rzecznych, rozwijać rekreację i formy turystyki kwalifikowanej.

Leśny rezerwat przyrody „Jamno” utworzony został w 1960 roku, ma powierzchnię 22,35 ha, leży w leśnictwie Jamno. Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych rzadko spotkanego w Polsce środkowej naturalnego lasu jodłowo-dębowego o cechach grądu subkontynentalnego, czyli wielogatunkowego i wielowarstwowego lasu liściastego. Przeważa jodła pospolita – stanowi około 60% drzewostanu; najstarsze drzewa mają ponad 150 lat i osiągają wysokość 33 metrów. Jodłom towarzyszą głównie dęby szypułkowe oraz sosny, świerki, buki i graby. Flora rezerwatu jest bogata, z licznymi rzadkimi i chronionymi gatunkami. Obszar rezerwatu objęty jest ochroną czynną.

Leśny rezerwat przyrody „Jabecznik” utworzony został w 1975 roku, ma powierzchnię 47,29 ha, leży w leśnictwie Andrzejów. Celem ochrony czynnej jest zachowanie ekosystemów leśnych o cechach zespołów naturalnych grądu i boru mieszanego z jodłą w pobliżu północnej granicy jej zasięgu. W rezerwacie występują trzy zespoły roślinne: grąd jodłowy, bór mieszany z jodłą oraz subcieniczy bór świeży.

Leśny rezerwat przyrody „Wojsławice” utworzony został w 1978 roku, ma powierzchnię 96,69 ha, leży w leśnictwie Szadek. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych ekosystemów leśnych o cechach grądu, łęgu jesionowo-olśowego oraz boru mieszanego z jodłą na północnej granicy zasięgu. W rezerwacie występują trzy zbiorowiska leśne: grąd z jodłą, łęg jesionowo-olśowy oraz bór mieszany z jodłą. W bardzo bogatym podłożu i runie występuje wiele chronionych gatunków roślin.

Torfowiskowy rezerwat „Korzeń” utworzony został w 1998 roku, ma powierzchnię 34,93 ha, leży w leśnictwie Rembieszów. Celem ochrony czynnej jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych przepięknego, rozległego, otoczonego lasem torfowiska o charakterze przejściowym oraz dobrze zachowanych fitocenozy lasu torfowiskowego i porzeczkowego. Występuje wiele rzadkich, interesujących oraz chronionych gatunków roślin i zwierząt. Szczególnego uroku nadaje liczna populacja białego kwitnącego grzybiel pónocnych (znanych jako lilie wodne), pokrywających znaczną powierzchnię torfowiska. Masowo występują tu również dwa gatunki roślin: żurawina i bagno zwyczajne.

Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Strefa krawędziowa doliny rzeki Warty” ustanowiony został w 2014 roku, ma powierzchnię 27,70 ha. Celem jest ochrona cennego krajobrazu naturalnego fragmentu strefy krawędziowej doliny rzeki Warty ze względu na walory widokowe i estetyczne.

Leśny rezerwat przyrody „Pólbór” znajduje się w sąsiednim powiecie sieradzkim. Utworzony został w 1984 roku, ma powierzchnię 56,83 ha, objęty jest ochroną częściową. Celem ochrony jest zachowanie zbiorowisk leśnych dąbrowy świetlistej i fragmentów grądu oraz stanowisk roślin chronionych. Z najbardziej cennych gatunków występują tu: pełnik europejski, goździk pyszny i lilia złotogłów. Stanowi on fragment krajobrazu leśnego charakterystycznego dla okolic Sieradza i Zduńskiej Woli.

Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Dolina Grabi” znajduje się w powiatach pabianickim i łaskim. Utworzony został w 1998 roku, ma powierzchnię 4007 ha. Ochroną objęta jest dolina rzeki Grabi – 77-kilometrowego prawego dopływu Widawki. Obok koryta rzeki Grabi ochroną objęte są tu znajdujące się w jej dolinie: starorzecze, drobne zbiorniki eutroficzne, wydmy śródlądowe, mokradła, niżowe i górskie świeże łąki, lasy łęgowe, olsowe i bory sosnowe. Rzeka ta odznacza się niezwykłym bogactwem fauny (800 gatunków, w tym wiele gatunków rzadkich i chronionych). Zachowało się kilka młynów, wzdłuż których prowadzi szlak turystyczny.

Opracowano na podstawie Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody, https://crfop.gdos.gov.pl i informacji Starostwa Powiatowego

RÓŻNE

Zduńska Wola, Zduńskowolskie Centrum Integracji Ratusz. Nowoczesna forma budynku z 2014 roku nawiązuje do przedwojennego budynku, który spłonął w 1928 roku. Miał wysoką wieżę zegarową – charakterystyczny element europejskich ratuszy – ale nie był siedzibą władz miasta, tylko pełnił funkcje handlowe. W centrum mieści się między innymi kino.

„Szlak fabryczny. XIX- i XX-wieczne fabryki miasta Zduńska Wola” obejmuje 12 budynków, w których działały fabryki: Manufaktura Stefana Złotnickiego (szlachetnica, założyciela miasta), Browar Zenona Anstadta (dzisiejszy park miejski to dawny prywatny ogród przylegający do browaru), Fabryka Rozena, Wiślickiego i Gecowa, Fabryka Henryka Bąkowskiego, Fabryka Braci Pinczewskich od ulicy Dąbrowskiego, Fabryka Braci Pinczewskich od ulicy Królewskiej, Fabryka Braci Pikielnych, Fabryka Józefa Sznajdra, Garbarnia Antoniego Kozłowskiego, Stary Skogar, Fabryka Wolmana, Parowozownia Karsznice. Obiekty są oznaczone tablicami informacyjnymi.

Przatów – murywany spieliarz z XIX wieku jest jednopiętrowy, nakryty dachem naczółkowym, niegdyś krytym ceglana dachówką. Główny wjazd i wyjazd ujęte są lizenami (czyli lekko wystającymi płaskimi pionowymi pasami muru).

Schrony na linii Bełen – Stronisko wybudowane zostały latem 1939 roku przez wojsko polskie. Siedem schronów nad Wartą tworzyło jedną z pozycji obronnych w pasie działania Armii „Łódź” (było to prawie 50 schronów). Są to standardowe schrony piechoty typu II, uzbrojone w karabiny maszynowy obsługiwany przez 3 żołnierzy. Prowadziły ogień boczny, zwany trydrotorowym. Nie zostały ukończone – od strony nieprzyjaciela miały być osłonięte nasypami ziemnymi. W dniach 4 i 5 września 1939 roku na linii Bełen – Stronisko – Zapolice oddziały Armii „Łódź” stoczyły 27-godzinną bitwę obronną. Wzdłuż pozycji prowadzi *Szlak walk na linii Bełen w 1939*.

Stronisko – Pomnik żołnierzy poległych we wrześniu 1939 roku znajduje się w wydzielonej części cmentarza, gdzie są mogiły 280 żołnierzy Armii „Łódź”. Po bokach jasnego obelisku umieszczone są czarne tablice z nazwiskami poległych. Z przodu – niższe jasne kostki z przepiciami w kształcie krzyża Virtuti Militari, z boku – armata 76 mm armata polowa wz. 1942 ZiS-3.

Szwedzeniejewe. Na cmentarzu wojennym spoczywa około 100 żołnierzy poległych głównie pod koniec 1914 roku, walczących w armiach: austro-węgierskiej, niemieckiej i rosyjskiej. Mimo zniszczeń, można odczytać nazwiska na prostych, skromnych tabliczkach.

Zduńska Wola. Na cmentarzu żydowskim (ul. Kacza 18) zachowanych jest około 3000 macew (nagrobków w formie pionowej prostokątnej płyty z napisami i oszczędną płasko-rzeźbioną dekoracją). Najstarsze są z 1832 roku, najmlodsze – z 1964 roku. Inskrypcje napisane są w językach: hebrajskim, jidysz (język Żydów aszkenazyjskich, powstałym w X wieku w Niemczech, należącym do języków germańskich, ale posługującym się alfabetem hebrajskim), niemieckim, polskim i rosyjskim. Część nagrobków jest zniszczona. W 1994 roku na cmentarzu odsłonięto pomnik poświęcony zduńskowolskim Żydom, ofiarom Zagłady.

MUZEJA

Muzeum Historii Miasta Zduńska Wola mieści się w zabytkowym budynku z I połowy XIX wieku przy ulicy Złotnickiego 7. Gromadzi archiwalia związane z dziejami miasta oraz obiekty z zakresu archeologii, etnografii, sztuki, numizmatyki, przemysłu, rzemiosła i handlu. Zbiory prezentowane są na wystawach stałych: *Salonik mieszczanin z II połowy XIX wieku*, *Życie społeczno-kulturowe miasta*, *Tradycje przemysłowe i rzemieślnicze Zduńskiej Woli*, *Dawna apteka*, *Izba tkacka* oraz na ekspozycji *The missing mezzout of Zduńska Wola* (Zaginione mezzout Zduńskiej Woli).

Muzeum – Dom Urodzenia św. Maksymiliana Marii Kolbego mieści się przy ulicy Kolbego 9 w Zduńskiej Woli w zrekonstruowanym parterowym budynku, stojącym na miejscu piętrowego drewnianego XIX-wiecznego domu rodziny Kaczy. Poświęcone jest życiu i działalności Maksymiliana Marii Kolbego – franciszkanina, misjonarza w Japonii, założyciela organizacji religijnej Rycerstwo Niepokalanej. W kuchni wystawiane są meble i sprzęty gospodarstwa domowego z końca XIX wieku, a w jednej z sal – maszyny i narzędzia tkackie oraz dawne widoki miasta.

Muzeum Dziejów Zgromadzenia Księżów Orionistów w Polsce mieści się przy ulicy Łaskiej 88 w Zduńskiej Woli w siedzibie zakonu. Ekspozycja przedstawia Alojzego (Luigiego) Orione (1872–1940) – włoskiego duchownego rzymsko-katolickiego, działacza społecznego, założyciela zgromadzenia Małego Dzieła Opatrzności Bożej, kanonizowanego w 2004 roku. Jest też część poświęcona polskim orionistom, kolekcja relikwiarzy, zespół naczyń liturgicznych i ornatów oraz zbiory etnograficzne z całego świata. Muzeum można zwiedzać po wcześniejszym zgłoszeniu w furcie klasztornej.

Przyszkoła Izba Muzealna w Prusinowicach mieści się w budynku dawnej szkoły. Oglądać można ekspozaty związane z życiem mieszkańców wsi regionu sieradzkiego, między innymi sprzęty gospodarstwa domowego, meble, narzędzia rolnicze i tkackie. Zwiedzanie możliwe jest w czasie roku szkolnego, po wcześniejszym uzgodnieniu telefonicznym.

Szkolne Muzeum Regionalne w Zespole Szkół Rolnicze Centrum Kształcenia Ustawicznego w Wojsławicach mieści się w dawnym pałacu. Ma ponad 5000 obiektów związanych z folklorem i tradycjami ludowymi powiatu zduńskowolskiego oraz regionu sieradzkiego, między innymi dziecięce stroje regionalne, naczyńia i sprzęty gospodarstwa domowego. Zwiedzanie możliwe jest po wcześniejszym uzgodnieniu telefonicznym.

W Skansenie Lokomotyw i Urządzeń Technicznych w Zduńskiej Woli Karsznice (filii Muzeum Historii Miasta Zduńska Wola) zgromadzone lokomotywy parowe, spalinowe i elektryczne, wagony osobowe i wagony bagażowy oraz kilka zabytkowych urządzeń kolejowych. W zbiorach jest wagonik kolejki terenowo-linowej na Gubalówkę. Izba Historii zbiera dokumenty dotyczące Zakładu Taboru Kolejowego. Karsznice były swego czasu ważnym węzłem na przedwojennej strategicznej linii Śląsk – Porty.

ZZOZ

Mapa i opis: Mariusz Wojciechowski, Beata Zgodzińska
Wydawca: *Mariusz Wojciechowski*
76-200 Słupsk, ul. Andersa 8/79
NIP 639 152 32 77
pracownia@mariwjo.pl
Mariusz Wojciechowski 2022

Powiat zduńskowolski

PUNKTY INFORMACJI TURYSTYCZNEJ

Wydział Spraw Społecznych, Promocji, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego
98-220 Zduńska Wola, ul. Getta Żydowskiego 4a
tel. 43 672 15 40
e-mail: promocja@powiatzdunskowolski.pl

Budynek Szkolnego Schroniska Młodzieżowego
98-220 Zduńska Wola, ul. Dolna 41
tel. 514 017 231
e-mail: schroniskoczekay@gmail.com

Mapa i opisy: Mariusz Wojciechowski, Beata Zgodzińska
Wydawca: *Mariusz Wojciechowski*
76-200 Słupsk, ul. Andersa 8/79
NIP 639 152 32 77
pracownia@mariwjo.pl
Mariusz Wojciechowski 2022

Na zlecenie Starostwa Powiatowego w Zduńskiej Woli
98-220 Zduńska Wola, ul. Złotnickiego 25
tel. 43 824 42 10
fax 43 824 42 50
starostwo@powiatzdunskowolski.pl
www.powiatzdunskowolski.pl

Druk: Drukarnia Wydruk J. B. Baran Sp. z o.o.
40-750 Katowice, ul. T. Boya-Zeleńskiego 108
info@drukarniawydruk.pl
www.drukarniawydruk.pl

ISBN 978-83-951460-1-5

978-83-951460-1-5